

NOVO MESTO, 30. januarja 1953

LETNO IV.

TEHNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRASANJA
Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori OF Crnomelj, Kočevje in Novo mesto. Izdaja vsak petek. Odgovorni urednik Tone Gošnik. Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Poštni predel 33. Telefon uredništva in uprave 127. Tekoči račun pri Narodni banici v Novem mestu: 616-T-181. Letna naročnina 400 din. poletna 200 din. četrstetna 100 din. Tisk tiskarni »Ljudske pravice« v Ljubljani.

Dolenjski list

GLASILLO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

PRED KONGRESOM OF IN LJUDSKE FRONTE

Frontouci so izvolili delegate za občinsko in okrajno konferenco

Lansko prizadevanje za utrditev osnovnih frontnih organizacij v novomeškem okraju je bilo na splošno dobre rezultate; osnovne organizacije vedno bolj samostojno rešujejo vse naloge, ki se postavljajo pred njimi. To velja posebno za občinske odbore OF, čeprav še ne za vse. Priprave in udeležba na veličastni prazniki v Dolenjskih Toplicah, sodelovanje pri partizanskih patruljih, množično tekmovanje na čast VI. kongresa ZKKJ, desetični prostovoljni delovni ur, priprave in izvedba volitev ljudskih odborov, vse to je pokazalo veliko zavest članov Fronte in vseh delovnih ljudi novomeškega okraja. To je hkrati tudi priznanje in odobravanje poti socialistične graditve v naši državi ter dokaz pripravljenosti za odločno napredovanje.

Po združitvi večjega dela bivšega okraja Trebnje z novomeškim se je število članov Fronte dvignilo na skoraj 20.000 članov, ki so organizirani v 179 vaških in 23 občinskih odborih OF. Vendar moramo takoj poudariti, da so prav vprašanje sprejemanja novih članov frontne organizacije najbolj zanesljive. Pri vseh navedenih akcijah v okraju v lanskem letu kakor tudi prej,

Od tedna do tedna

Uradno sporočilo o vsestranskem uspehu brionskih razgovorov med turškim zunanjim ministrom in jugoslovanskimi predstavniki je globoko odjeknilo v svetu, ki se simpatijami spremila vse telesnje sodelovanje balkanskih držav. G. Koprljū se je na povratku iz Jugoslavije ustavil tudi v Atenah in se razgovarjal z grškimi državniki, zlasti pa z grškim zunanjim ministrom Stefanopulosom, ki ga v kratkem pričakujemo na uradni obisk v Jugoslaviji.

Komaj se je zunanjji minister Köpriljū vrnil domov, že so pripravili v Beograd turški parlamentarci, ki si bodo ogledali vse naše ljudske republike in večja mesta ter industrijska središča. Iz Aten pa so prišle na razkovanje prijateljstva med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo zelo bodrilne besede grškega ministrskega predsednika Papagosa, ki je naglasil, na kakšnih temeljnih sloni to prijateljstvo, in napovedal še večja zbljanja omenjenih držav na vseh področjih njihovega mednarodnega delovanja.

Nikomur drugemu ne more biti balkanska fronta miru bruno v obesu kot le netičem razdrov in mednarodne napetosti. Spominjam se še, da si je italijanska diplomacija na vse kriplje prizadevala kaliti vode na Balkanu, zato je vabila grške in turške državnike v Rim ter postala De Gasperi v Atene. Vsiljuje se nam misel, da rimske spletke spremeno usmerja Moskva, ki je zdaj še svoje sofijske hlapce poslala v boj proti zbljanju balkanskih držav. Nedvomno je bolgarsko ljudstvo navdušeno za akcijo, ki so jo poduzele Jugoslavija, Grčija in Turčija, zato pa bolgarska vlada dobila nalogo, naj ponovno oblati Jugoslavijo in skuša ostrediti njen vlogo pobudnice miru in prijateljstva na Balkanu.

Z izmišljeno noto so bolgarske oblasti otočile naše predstavnike vohunskega delovanja, kar privlečojo na dan naselej, kadar bi rade preusmerile notranje jasno mnenje. Vemo, da je zaradi podobnih spletki že večina naših diplomatov zapustila Bolgarijo in je tam ostal le še naš odpovednik poslov. Menda bi se radl Še tega znebili, s tem pa bodo najbolj jasno dokazali, da so proti vsakemu sodelovanju in zbljanju, tako da bodo v bistvu dosegli prav gotovo posem nasproten utinek, kot so jim ga pripisali njihovi kmetijski gospodarji.

Po ustoličenju nove ameriške vlade s predsednikom Eisenhowerjem se kažejo vedno bolj jasni obrisi sedanja washingtonske uprave. Zunanji minister Dulles je približno nakazal mednarodni program ZDA. Zlasti je poudaril, da hoče Amerika skupno z demokratičnimi državami na miroljubven način dosegči časen mir. Med glavnimi nevarnostmi sedanjega položaja je omenil Korejo in sorodno ekspansionistično stremljenje. Seveda se bo Amerika tudi v bodoče zelo zavzemala za ustvaritev in utrditev zahodnoevropske obrambne skupnosti, kar bosta skušala pospešiti ameriška ministra Dulles in Stassen, ki sta prav zdaj na poti v Evropo. Zato je mogoče govoriti hkrati o večji diplomatski aktivnosti v Franciji in Zahodni Nemčiji, katerih parlementa še nista potrdila pogodbe o zahodni obrambi ZDA oblikujejo 30 milijard dolarjev pomoči za evropsko enotnost, pristavljajo pa pogoj, da mora do te čimprej priti. Odločilna bo tudi vloga Velike Britanije, ki je dosegla v teh vprašanjih ostajala nekako ob strani. Splošno pa sodijo, da se bodo vprašanja v kratkem nekoliko bolj razčistila.

je sodelovalo veliko več ljudi, kot je članov Fronte. Ta velika večina ljudi sodeluje tudi danes in bo še v večji meri sodelovala jutri, ker je pot, ki jo kažejo naše politične organizacije, za naše delovne ljudi edina, ki pelje k dvigu živiljenjske ravni vsakega posameznika. Zato je neodpušljiva napaka osnovnih organizacij, da puščajo toliko stvari zavednih ljudi izven svojih vrst. Vključiti v organizacijo Fronte oziroma v novopreimenovano Socialistično zvezo delovnih ljudi vse zavedne, našo socialistično stvarnost građe ljudi, to mora biti ena izmed osnovnih nalog v letosnjem letu.

Kratkemu presledku po volitvah ljudskih odborov so sledile priprave za kongres OF in Ljudske fronte, katerih so se organizacije dobro lotile. Po seji okrajnega odbora OF lani 25. decembra so sledile seji občinskih odborov OF. Člani teh so prevzeli odgovornost za seje vaških odborov in množične sestanke. Brez neposredne pomoči aktivistov iz okrajnega centra so bile seje in sestanki po vseh organizacijah končane v manj kot treh tednih. Udeležba na sestankih je bila dobra, povprečno od 40 do 70 % vseh članov. Do 20. januarja so bili v vseh organizacijah (vaških odborov) izvoljeni delegati za občinske in okrajne konference, na katerih bodo izvoljeni med drugim tudi delegati za kongres Osvobodilne fronte Slovenije oziroma za kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Na podlagi zaključenih volitv delegatov za okrajno konferenco je ta že sklicana za nedeljo 1. februarja dopoldne.

Na vaških sestankih niso razpravljali samo volitvah delegatov, pač pa so se pogovorili tudi o pomenu preimenovanja OF v Socialistično zvezo delovnih ljudi, kar je frontovce posebno zanimalo. Po raztolmačenju so preimenovanje povsod navdušeno odobravali. Tako so v Suhih krajini na vseh sestankih živo razpravljali o imenovanju vojnega zločinca Stepinca za kardinala in o sovražni politiki Vatikanata do naše države. Na območju občine Mirna pač, kjer so najprej zaključili sestanke po vaških odborih OF, so imeli povsod veliko udeležbo, kot je dosedaj še ne pominjalo. Frontovci so povsod živo razpravljali o gospodarskih in političnih problemih doma in v svetu. Vaški odbori OF na območju občine Dvor so si medsebojno napovedali tekmovanje v sprejemanju novih članov na čast kongresa Ljudske fronte. V Straži, kjer se frontne organizacije vedno bolj uveljavljajo, so razpravljali med drugim tudi frontovci na vaških sestankih, pa bo v nedelji 1. februarja izvolio prav gotovo pet najboljših frontovcev, ki bodo zastopali novomeški okraj na kongresu v Beogradu 22. februarja.

V Organjih se je prišel na frontni sestanke tudi nepovabljen Jože Ovsenik, ki ni hotel lani sprejeti legitimacije OF in zato ni član Fronte. Na sestanku je vse navzoči križem ozmerjal in hotel razbiti sestank, kar se mu je deloma tudi posrečilo. V Jurki vasi so med drugimi razpravljali o višini davkov za posamezne zavezance in predlagali nekatere popravke, vendar kot izgleda iz zapisnika — samo popravke navzdol. Kdo naj bi plačal to razliko, pa niso predvidevali. Prav je, da frontovci razpravljajo tudi o tem, toda predpisovanje davka za posamezno gospodarstvo naj bi izvedli sami davčni zavezanci na podlagi obrnjenitve cele vasi, ali volilne enote, seveda s pomočjo Fronte in članov Ljudskega odbora.

V Trebnjem je občinski odbor OF, ki je med najboljšimi v okraju, prevezel obvezo, da poveča število članov letos vsaj za 20 %. Tudi v občini Trebelno so bili sestanki v vseh vaških enotah uspešno izvedeni, v nekaterih pa so pozabili izvoliti delegate tudi za okrajno konferenco, ker je bila posledica netočnih navodil. V občini Smarjeta so frontovci precej razpravljali o potrebi strokovnjakov predavanju iz kmetijstva in živilorje in sklenili tako predavanja organizirati v vseh večjih va-

seh. Prav tako predavanja si žele tudi frontovci v Zvirčah.

Na Visevcu bi si radi postavili frontni kotiček, kjer bi imeli sestanke in predavanja. Pripravljeni so vse napraviti sami, samo če bi dobili opcko. Na sestanku v Selah-Vrhu so razpravljali o potrebi izobraževalnega tečaja in elektrifikacije vasi, za kar so pripravljeni tudi sami pomagati. Frontovci na Lopatu so sprejeli sklep, da bodo imeli vsako soboto večer študijski sestanki, na katerem bodo najprej preštudirali gradivo VI. kongresa. V Hinjah je na frontnem sestanku med drugim spet prišla na razpravo zadeva z divjimi svinjami in škodo, ki jo povzročajo na njivah polju. Sestavili so predlog, da bi del zemljišča okrog vasi Hinje, Pleš, Prevol in Zvirče prispele v sestav okrajnega lovilišča.

Po vseh bodo v teh dneh tudi sestanki zadružnikov, na katerih bodo razpravljali o osnutku zadružnih značaj, so odborniki razpravljali o komunalnih vprašanjih. Seji sta prisostovala kot gosti sekretar okrajnega komiteja ZKS tov. Martin Zugel in predsednik gospodarskega sveta OLO tov. Niko Belopavlovič.

Po poročilih predsednikov svetov, ki so govorili o določenih nalogah in obveznostih, so bili sprejeti sklepi, med katerimi navajamo sledeče:

Prebivalci Crnomelja pijojo razmeroma najdražjo vodo v Sloveniji. Postaja Crnomelj, ki odstopa mestu vodo iz svojega vodohrama, računa kubični meter s pribitkom 22% akumulacije, tako da stane voda 18 do 20 dinarjev.

Ljudski odbor se bo pobriral, da se cena za vodo zniža.

Gospodarska podjetja občine bi moralova poslovnih bolj; odbor je sklenil, da jim bo po svetih bolj pomagal in skrbel za njihov razvoj. Odborniki bodo sodelovali pri razdeljevanju davčnih obveznosti v

BELOKRANJSKI INVALIDI v predkongresnem tekmovanju

V počastitev III. kongresa Zveze vojaških vojnih invalidov Slovenije napovedujejo invalidi crnomeljskega okraja tekmovanje Okrajnim odborom Zveze VVI Novo mesto in Kočevje v naslednjih točkah:

1. Kateri okraj bo čimbolje izvedel občinske konference in pri tem dosegel čim več udeležbo na občnih zborih ter jih bolje organizacijsko pripravil.

2. Kateri okraj bo pridobil več novih naročnikov na Invalidski vestnik in »Dolenjski list«, v času predkongresne dobe, to je od 10. januarja do 3. aprila letos in to v procentualno na članstvo.

3. Kateri okrajni odbor si bo uredil boljši in točnejši pregled nad otroki padlih borcem in poskrbel, da se jih bo

čim več vključilo v razne šole in nastopilo učno dobo v raznih poklicih.

4. Kateri okrajni odbor bo procentualno do 3. aprila 1953 pobral več članarne za leto 1953.

5. Kateri okrajni odbor bo bolj aktivno sodeloval z odbori množičnih organizacij in pri tem dosegel večje uspehe.

6. V katerem okraju bo opravljenih več prostovoljnih ur pri javnem delu in medsebojni pomoči.

7. Katera organizacija bo čimbolje reševala razne socialne probleme svojih članov in bo v boljši povezavi s tajništvom za ljudska zdravstvo in socialno politiko in občinskimi ljudskimi odbori.

Okrajni odbor Zveze VVI Crnomelj

DELO ČRНОМЕЛСКЕ МЕСНЕ ОБЧИНЕ

Na nedavni seji ljudskega odbora mestne občine, ki je imela gospodarski značaj, so odborniki razpravljali o komunalnih vprašanjih. Seji sta prisostvala kot gosti sekretar okrajnega komiteja ZKS tov. Martin Zugel in predsednik gospodarskega sveta OLO tov. Niko Belopavlovič.

Svet za kulturo in prosveto je dolčil za potrebe glasbene šole 150.000 dinarjev iz rednega proračuna, Ljudski univerzi 5000 din., za smučarski tečaj pa 10.000 din. Sklenjeno je bilo, da je treba počiniti z gradbenimi deli na kulturno-prosvetnem domu v Crnomelju,

ki je že dve leti predmet javne krize. Letos mora biti stava dograjena. Posebna gradbena komisija LO MO bo nadzirala dela, pregledata pa bo tudi dosedanje obračune obnavljajoči stavbe.

V komisiji so: Julij Miler, podpredsednik LO MO kot predsednik komisije, njeni člani pa Andrej Petek, ravnatelj gimnazije, Niko Belopavlovič, član OLO, Franc Kos, član OSS in Jakob Zajc, član mestne občine.

K. M.

VODOVOD IN STANOVANJA osrednje vprašanje Novega mesta

tov. oz. zamisli, kako rešiti vprašanje vodovoda tako, da bo zadoščala njegova zmogljivost tudi za mesto s 25.000 prebivalci, je sicer še več, vendar pa niso tehnično dognani, niti še ne dokumentirani.

V razpravljanju so odborniki živahnodolovno predlagali, da se mora vprašanje končne ureditve vodovoda smatrati kot osrednji problem mestnega gospodarstva in razvoja. Že spomladi bodo začeli graditi poleg mesta veliko moderno mlekarno, ki zahteva čisto vodo. Samo čistilno napravo bodo veljavje ta obrat 7 milijonov din, ki bi jih bilo pametnejše vložiti v obnovu mestnega vodovoda. Na načrtu so — tudi za letos — gradnje stanovanjskih hiš za garnizijo JLA, zidava novih hiš raznih podjetij itd., kar vse računa tudi s povečano zmogljivostjo vodovoda. Odbor je sklenil, da povabi inž. Guzelju, ki dela na problemu novomeškega vodovoda že dolj časa, na sam kraj, da bo nato sprejet najpametnejši načrt za ureditev celotnega problema.

Mestna občina bo sproti seznanila prebivalstvo o vseh vprašanjih, ki zadevajo vodovod, o čemer bomo še poročali.

Drugi največji problem mesta je stanovanjsko vprašanje. Trenutno primanjkuje v mestu 146 družinskih stanovanj, 34 samskih sob, 19 poslovnih prostorov in 80 stanovanj za pripadnike JLA poleg 12 stanovanj, katerih stranke imajo sodne odpovedi. Zidava takega števila, to je vsaj 328 stanovanj, bi bila pri sedanjih cenah mestno občino nad 500 milijonov din. Najemnina stanovanj pa ne krije niti stroškov vzdrževanja. Zato je nujno, da gradijo hiše vsega gospodarsko močnejša podjetja in ustanove. Le tako bodo njihovi delavci in nameščenci kmalu prišli do stanovanj.

O problemih in delu gospodarskega sveta je poročal njegov predsednik tov. Ludvik Peric, o dejavnosti sveta za komunalne zadeve predsednik tov. Angel Gabrijelčič, o nalogah sveta za socijalno skrbstvo in ljudsko zdravstvo predsednik tov. Jože Moretti, o delu komisije v sestavi za kulturo in prosveto na predsednik tov. profesor Janko Jane. Vsi svetni so začeli z vsestransko delavnostjo, ki obeta lep napredek v delu Ljudskega odbora mestne občine.

Po reševanju personalnih in ostalih vprašanj so odborniki na predlog o ustanovitvi Mestne hranilnice sklenili, naj posebna komisija pregleda možnosti in pogoje za delovanje nove mestne hranilnice, nakar se bo o tem razpravljajo na prihodnji seji LO MO.

Na sestanku so pozabili izvoliti delegate tudi za okrajno konferenco, ker je bila posledica netočnih navodil. V občini Smarjeta so frontovci precej razpravljali o potrebi strokovnjakov predavanju iz kmetijstva in živilorje in sklenili tako predavanja organizirati v vseh večjih vaških enotah. Načrti so bili delna dela v začetku in se v glavnem vrtejo okrog popravila starih naprav. Rešitev vprašanja pa je v gradnji novega vodovoda in zajetju izvira »Rožni studenec«. Z deli za ureditev vodovoda bodo letos nadaljevali.</p

Pisma Dolenjskemu listu

O učnih načrtih v naših šolah in še kaj

Uredništvo »Dolenjskega lista«!

Ze III. plenum CK KPJ je svojčas ugotovil razvlečenost učnih načrtov v srednjih šolah. Starši ugotavljamo, da je tudi sedanj program naših srednjih šol, čeprav malce izpremenjen, še vedno preobšten in posebno v nekaterih predmetih prezaheten, da bi mogli dijaki dobro obvladati obsežne zahteve predmetnih profesorjev. Tudi marsiško izmed prostvenih delavcev sam ugotavlja in v razgovoru priznava, da so učni načrti preobsežni, ponekod celo neživljenjski, zdi se mi pa, da vse naše šole premalo dela na tem, da bi se tako stanje popravilo.

Ugotovil sem n. pr. v pogovoru z nekaterimi učitelji novomeške osnovne šole, da tudi tu učni načrt ne upošteva otrokovega umskega obsegata in zahteva n. pr. v 3. in 4. razredu po nekod snov, ki jo bo otrok s pametjo in razumevanjem obdeloval šele v razredih nižje gimnazije. Da je učni načrt v resnici preobšten, naj potrdi tudi tehne nekaj dejstev:

Pred zaključkom prvega polletja se

je — kakor že navadno — v vseh šolah povečalo spraševanje za redne in zaključne polletne ocene. Tako spraševanje je v naših šolah nekaj običajnega. Ne zdi pa se mi pravilno, da profesorji v nekaterih predmetih pretirajo v tem, da odlagajo spraševanje na zadnje dneve pred zaključkom semestra. Tako se nagrmadi pred dijaka kup zahtev, ki bi, porabljenje na reden šolski čas, prav gotovo dajale boljše uspehe kot »divje učenje« za red. Ne vem, kaj mislijo o tem ostali starši, zdi pa se mi, da je ljubosumnost podarjanje važnosti samo nekaterih predmetov s strani posameznih vzgojiteljev školišča. Računajmo, da predeve v nekaterih razredih učenci na teden do 30 ur v šoli. Prištejmo k temu še domače priprave, pisanje nalog in učenje snovi. Otroke vabijo k sodelovanju v raznih krožkih, mladinskih kulturno-umetniških društvin, k televalod, tabornikom itd., kar vse je prav gotovo potrebno in koristno. Kje pa ostaja pri takem delu otroku še čas za zabavo, branje knjig, sprehode itd.? Ali mu dela ne

Še enkrat:

Kdo je v Novem mestu edgovoren za čiščenje pločnikov?

Čiščenje snega s pločnikov je vsako zimo v Novem mestu problematično, ker se tega dela vsakdo otepa. Po zdravem razumu bi bilo najbolj naravnno, da bi bili za čiščenje pločnikov pred stavbami odgovorni lastniki, najemniki, oskrbniki ali hišniki, za pločnike med stavbami in hodnike na mostu pa mestna občina. V novem mestu pa ni takov. Za čiščenje pločnikov pred stavbami so po nemških predpisih odgovorni uslužbenec pritličnih lokalov, ne glede kdo je lastnik, najemnik ali oskrbnik stavbe ali kolikor je že drugih stanovateljev v uradovih ter trgovah v hiši. Kdo je to odgovornost prenese prav na te uslužbenec, ni znano, vesakor pa verjetno podjetja sama. Nadzorni organi, ki kontrolirajo izvajanje odločbe o vzdrževanju reča in čistoče v Novem mestu, pa od odgovornih uslužbencev v pritličnih lokalih zahtevajo izvajanje odločbe. To se nam zdi nepravilno iz naslednjih razlogov:

Vsi nameščenici podjetij so plačani po učinku dela (od čiščenja pločnikov seveda). Zakaj bi uslužbenec, ki slučajno opravlja svojo službo v pritličnih lokalih, delal več kot njihova tovaris na drugi strani stavbe, ki ni slučajno obrnjena na glavno ulico, v višjih nadstropjih? Sicer ni tako reč, da je v lokalu več uslužbenec in eden izmed njih pomete prah s pločnika, malo drugega pa je, da je na pločniku veliko snega, v lokalu pa samo en uslužbenec. Jasno je, da mora za ta čas zapreti lokal, če hoče zadostiti predpisom. Ce je prostor pred stavbo dolg recimo 20 metrov in širok dva metra, na njem pa vsaj 20 cm zmernjega snega, zahteva tako odstranjevanje snega precej napora in časa.

Na nezazidanih prostorih in hodnikih na mostu, ni treba posebej navajati, toda za te prav gotovo to ne bi nikde kaznovan!

Veliko nameščenec stanuje izven mesta ali celo v oddaljenejših krajinah, od koder se dnevno vozijo na delo v mesto. Zahteva, da mora tak nameščenec še v nedeljo v službo, torej na edini delni prost dan, do katerega je po zakonu upravičen, same zato, da bo odčital pločnik pred lokalom, je nezakonito!

Mislimo, da bi bilo najbolj pravilno, da bi za čiščenje pločnikov pred stavbami skrbeli hišni lastniki, ki prejemajo za lokale najemnino. Ce pa so podjetja z najemom lokalov prevzeli odgovornost tudi za čiščenje pločnikov, potem ne morejo enostavno prenesti to odgovornosti na enega ali več uslužbenec in to se za dneve prostih delni, da je nedelje in državne praznike. Mislimo, da je neutemeljeno in nepravilno povpraševanje načrnuvano razumni kazneni, ki se priprijava na nekatere poslovodje v Novem mestu. To sklepamo iz zasišanih predpisov, ker tako bili pločniki pred njihovimi lokalimi, ki je bila — mimogrede povedano eden redkih prostih dnevov trgovskih uslužbenec v tem mesecu. Ali ne nis je vse to po nekem transmisijiskem prenasezenje odgovornosti iz višjih na najnižje, ki se zaradi službenega odvisnosti tega ne bodo mogli ostresi, in pa težji, da će mora pa biti nekdo kaznovan, nač je bila ta odgovornost prenesena? Ali poleg vsega drugega nikogar ne moti se to, da se bo takemu uslužbenemu vpisala izredna kazneni v službeni list, ki ga spremlja vso službeno bodo!

Novo mesto, 24. januarja.

Vandalizem

Uredništvo Dolenjskega lista!

Pred približno štirinajstimi dnevi sem šel v nedeljo popoldne na izprehod proti Šmihelskemu pokopališču v Šmihelj na nazaj v mesto. Pri pokopališču sem opazil, da je bil nov stebri z avtomobilskim znakom izruvan iz zemlje in je ležal na tleh, na drugih dveh stebrih pa so bila pločevinasta avtomobilska znamenja s silo odtrgana in vržena, v sneg. Okrog stebrov so se v snegu poznale stopinje junakov, ki so opravili to junaško delo. Od sobote na nedeljo pa so drugi tak junaki polomili lepo mlado brezo ob cesti pri kandijskem mostu. Baje so pri trafički delali tak skravale, da so se zblinjali vsi bližnji stanovunci.

Vprašujem se, ali je tako početje vredno imena kulturnega človeka? Ali imajo taki ljudje, kaj smisla za skupnost in skupno lastnino? Mislim, da tako nekulturno početje obsoji vsak posten človek, kakor mora obsojeti tudi vse one zlikovci, ki so po raznih parkih prevratili cementne klobne, razbilj močne hrastove hlode, lomili in rezali pred leti ob sprejaljalu pri Krki mlade zasajene topole in porezali vrhove mladih smrekam in borovcem v Ragovem logu.

Lepo je, da je mladina razigrana in vesela, skrajno surovo pa je, delati škodo na skupni lastnosti. To mede na nas vse, ki se skupaj med kulturni narod, slabu luč. Zato želim, da bi tako falete izsledili in če so v službah, naj jih postavijo na cesto, da ne bodo več imeli sredstev, da bi se izjavili na tak nekulturnem način! Njhova kultura, se bo potem gotovo precej ohladila. Sramota je, da imamo med nami ljudi, ki jim moramo reči: »pfui — in sram vas bodi!«

6-e.

bi olajšali s tem, da bi črtali iz učnih načrtov naših šol nepotrebno preobremenjenost in raztegnjenost? Pritejanje raznih »dodatnih« učnih ur v popularnih in večernih urah samo še potrjuje, da so učni načrti resnično preširoki.

Zelo me zanimalo, ali je klicanje osnovnošolskih otrok k spraševanju »za rede« v njihovem prostem (popolnem) času tudi posledica prenatačnega učnega načrta ali gre v tem primeru — v Novem mestu — za druge vzroke?

Z znanci in prijatelji sem te dni razpravljal o misilih, ki jih navaja Franc Pediček v razpravi, objavljeni v 9.-10. številki »Sodobne pedagogike«. Vsi imamo slobovezne otroke, pa nič čudnega, da smo se zedinili v skupini želja: da bi prebrali naši vzgojitelji članek »Srednješolci in autoriteta« vsaj s takimi željami, kot smo ga nekateri izmed staršev! Pisec je povedal v članiku precej tega (posebno v odgovorih anket), kar doživljamo starši doma vsak dan.

O učnih načrtih v naših šolah pa naj bi povedali kaj več naši učitelji in profesorji, saj so predvsem ti poklicani, da o tem govorijo in pišejo. Posledice slabih oz. preobširnih učnih načrtov čutimo poleg naših otrok tudi starši, zato menim, da je to vprašanje, ki mora zanimati vso našo javnost.

Novo mesto, 26. jan. 1953. S. P.

Tudi v Socialistični zvezi delovnih ljudi bo potrebna disciplina

Tako živahno že dolgo ni bilo na frontnem sestanku v Metliku kot je bilo 19. januarja zvečer. Poleg zadnjih in najvažnejših zunanjih in notranjih političnih dogodkih so se frontovci pogovorili tudi o preimenovanju Osvobodilne fronte v Socialistično zvezo delovnih ljudi. Zanimali so se za gospodarske načrte mestnega ljudskega odbora: kaj in kako naj se začne z gradnjo nadograjenih stavb, kje bo novo pokopališče, ker je staro že premajhno, in podobno. Dobravrali so odločitev mestnega odbora za izkopravanje ceste in ureditev kopališča na Kolpi. Članek OF so naročili mestnemu odboru OF, da ukrene vse potrebno, da pride tudi Metliko kot turistični kraj med mesta, ki imajo nedeljske železniške karte s 50% popustom. Vsega obsojanja je vredno, da to že do sedaj ni bilo urejeno. Mestni odbor je sicer že postal Direktorij državnih železnic v Ljubljani nekaj vlo v zvezi s tem, vendar do sedaj ne dobil niti odgovora. Frontovci so izpravili, ali Metličani niti odgovor niso vredni!

Med drugim so se na sestanku pogovorili o potrebi varovanja, ker je lanska suša

R. F.

potrošila veliko škode in se moramo zanemariti predvsem na lastne sile. Izvolili so tudi delegate za občinsko in okrajsko konferenco. Sestanek je bil tudi sicer zelo zanimiv, ker

so se navzdiči člani odkrito pogovorili o vseh problemih in tudi kritizirali dosedanje načrte. Škoda, da ni bilo na sestanku več članov, saj jih je v Metliku nad 500. Verjetno je med temi, ki se niso udeležili sestanka, precej nedeljskih, ki se samo še potrebujejo.

Frontovci so na sestanku pogovorili o potrebi varovanja, ker je lanska suša

R. F.

je 425.000 glasov več kot njegov republikanski tekmeč Charles P. Taft, brat senatorja Roberta A. Tafta.

Ko je prvič kandidiral za guvernerja leta 1944 — takrat je bil župan mesta Cleveland —, ga demokratska organizacija v državi Ohio ni uradno podprtla. Zmagal je kot neodvisni demokratični kandidat.

Lauše, ki je star 57 let, je začel svojo politično kariero leta 1932.

Komunisti niso svet zase, temveč organizirana politična sila delavskega razreda

Redne letne konference Zveze komunistov na desetino funkcij, večina drugih pa nobene. Prav zato delo v množičnih organizacijah ni tako kot bi moralno biti. Vse preveč je še kampanjskega in premalo sistematičnega dela. Mnogokrat pa so se komunisti spuščali dolej v čisto upravne in gospodarske probleme in pri tem zanemarili politično delo.

Nazivlju temu so lani organizacije na območju mestne občine pod vodstvom in na pobudo dobrih komunistov ter ostalih članov dosegale lepe uspehe. Vrsta proslav in protestov je razgibalna prebivalce Novega mesta in bližnje okolice ka malokrat poprep. Velika pomoč organizacij pri obnovi mesta je bila prav tako vidna vseprav sodobna. Sibka je bila mladiščna organizacija zaradi matomarne vodstva organizacije oziroma sekretarja. Dokaj aktivno je bilo delo Zvezde borcev, fronte in AFZ, v zadnjem času pa se krepli tudi organizacija telesnosvrgočnega društva Partizan, ki pa se še vedno bori z velikimi težavami zaradi pomankanja opreme. Sindikalne podružnice, ki zajemajo na območju mestne občine 2800 delavcev in nameščence, niso v celeti izpolnile svoje naloge med člani v borbi za višjo storilnost in pravilno nagrajevanje ter rentabilnost proizvodnje.

Odprtji partijski sestanki so izboljšali delo organizacij, čeprav so se le teh posamezni komunisti precej branili. Ni jim šlo v glavo, da bi o njihovem delu razpravljali nečlani, predvsem pa, da bi razpravljali o napakah posameznih komunistov. Nepravilna zaprosti in mišljene, da je Zveza komunistov svet za sebe, kot to se pojmuje posameznim komunisti, še danes ni popoloma odpravljeno, čeprav statut, sprejet na VI. kongresu jasno določa, da je delo komunistov javno in med množičnimi. Lik komunista je tudi med novomeškimi komunisti obledel. Tri mestne konference so lani prinesle le delno zboljšanje v tem pogledu. Se vedno je med člani neiskrenost in tako imenovana delčničnost, ki mislijo posamezniki, da lahko eno govor, drugo pa delajo. Tak primer je bil v Keramik, kjer so se celo nečlani na odprttem sestanku zgradili nad neiskrenostjo posameznih komunistov. Takih in podobnih primerov je bilo tudi drugod. V posameznih podjetjih si komunisti niso dovolj prizadeli, da pravilno gospodarjenje, niso v zadostni meri sodelovali pri sestavljanju in sprejemaju tarifnih pravilnikov, vsed česar je prisko do težnje uslužbenec za večje dohodke kot jih imajo delavci.

Poleg navedenega je v Novem mestu še v praksi starata navada, da ima nekaj

moto, obup, negotovost. Javornikova odkrito-srčna izpoved ni nikakr izbruh kake osebne ali morda celo trenutne črnoglednosti, saj je letos celo sam škof ljubljanski dr. Gregorij Rožman po lastnih ugotovitvah v Združenih državah Amerike in v Argentini prišel do podobnega spoznavanja. V svoji zaupni »okrožnični štev. 4 vsem duhovnikom ljubljanske škofije v tujini«, ki jo je o razmerah v Argentini izdal 26. maja 1952 v Clevelandu, je enkrat po dolgem času povedal resno:

»V Argentini mi je živo stopilo pred oči vprašanje odnosa novopriveljenih duhovnikov do staronaseljenih Slovencev. Približno podobno vprašanje obstaja v Združenih državah, pa ima čisto svoje posebnosti. Staronaseljeni v Argentini so deloma Prekmurci, po večini pa so iz slovenskega Primorja, ki so se umaknili krivljenemu pritisku italijanskega fašizma. Ni čuda, da v njih še vedno živi gnev zoper sistem, ki jim je onemogočil življene na domači zemlji. Odvetno jim je vse, kar diši po fašizmu in kar nanj spominja. Spretna propaganda je to razpoloženje uporabila in nas — begunce slikala za sotrudnike in celo somišlenike fašizma. Tako so s predstojniki s predstojniki in sumničenjem, v najboljšem primeru z nezaupanjem...«

Tako so demokratični ljudje, zlasti pa naši izseljeni povsod sprejeli pobjegle belogradistične emigrante. Rožman je pred vsemi v tem času s svoje »fronte« na Slovenskem odnesel pete.

Lani je Javornik v Trstu s presenetljivo odrešenostjo javno prisnal, da belogradistični emigranti »skoraj še nikjer ne veljajo za ljudje, in da povsod v tujini »trpe bridkost, strahoto, sa-

to, obup, negotovost. Javornikova odkrito-srčna izpoved ni nikakr izbruh kake osebne ali morda celo trenutne črnoglednosti, saj je letos celo sam škof ljubljanski dr. Gregorij Rožman po lastnih ugotovitvah v Združenih državah Amerike in v Argentini prišel do podobnega spoznavanja. V svoji zaupni »okrožnični štev. 4 vsem duhovnikom ljubljanske škofije v tujini«, ki jo je o razmerah v Argentini izdal 26. maja 1952 v Clevelandu, je enkrat po dolgem času povedal resno:

»Res je, da sem večkrat nesel v Vatikan poročila škofa dr. Rožmana... Škofova poročila in ostalo pošto sem spravil v Rim na ta način, da sem jo dal v kovček... Na ljubljanskem kolidoru sem ga dal v pregled slovenskim carnikom, ki so ga plombirali in takoj je varno potovati v prtičnem vozu...«

Vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja pa ni imelo takih zvez z inozemstvom. Zato so tam po belogradističnih poročilih uspele slovenske slovenske partizanske vojske do jeseni 1942 pripravili belim »Mihailovičevim četam v Sloveniji. In tudi kasneje, ko je resnica o razmerah v Sloveniji začela prodirati in zmagovali v svetu, je dr. Miha Krek pridno razmazoval belogradistično pošto iz Ljubljane ter z njim bogato zlagal reakcionarne časopise.

Vso resnico o belogradističnem izdajstvu, se da je zgodovinska dejstva, so naši izseljeni zvezdeli še po vojni iz pisem svojcev in ob svojih številnih obiskih v starci domovini. Takrat pa so se med slovens

januar

MESEC DOLENJSKEGA LISTA

Prej na 24, zdaj na 15 Dolenjcev en »DOLENJSKI LIST«

Prvi mesec Dolenjskega lista je dal nadvse lepe uspehe. Po zaslugi občinskih odborov OF, dobre agitacije odbornikov in aktivistov Fronte, po prizadevanju občinskih komitejev ZKS, prosvetnih delavcev, naših dopisnikov starih naročnikov in številnih priateljev našega lista smo uspeli dvigniti naklado našega lista ob 4. številki že na 8000 izvodov. Medtem ko je prišel v začetku lanskega decembra na 24 Dolenjcev 1 izvod našega tiskarnika, ga zdaj prejemajo že vsaj 15. prebivalce naše pokrajine. Kakor smo dosedanjega lepega uspeha nadve veseli — saj omogoča visoka naklada listu tudi znatno izboljšanje vsebine, nagrajevanje sodelavcev, tehnične opreme itd., tako vendar z dose-

ženimi številkami še ne smemo biti zadovoljni. Iz nižjega pregleda je razvidno, da ponekod občinski odbori OF navede vsem prošnjam in vabilom vendar niso naredili za razširitev frontnega časopisa skoraj ničesar. Ne smo moč pozabit, da so se iz mnogih krajev prijavljali novi naročniki samo na podlagi letakov, ki so jih razdeljevale kmetijske zadruge itd. Kaj pa se da narediti med našimi ljudmi tudi na področju zbiranja novih naročnikov, nam dovolj prepriljivo govorji primer tovariša Jozeta Puskáša v Žužemberku, ki je sam pridobil v Suhem krajini 118 novih naročnikov in dosegel doslej prvo mesto med vsemi aktivisti! V občini Videm-Dobrepolje, kjer pred dvema mesecema nismo

imeli skoraj nobenega naročnika, je tovariš Zdravko Lipušček pridobil v pičlem mesecu 109 novih naročnikov! Takih vzglednih primerov imamo še več in jih danes objavljamo v posebnem pregledu. Zato z zbiranjem novih naročnikov za frontni tisk z zadnjim januarjem ne prenehajmo! Vse občinske odbore OF prosimo, da še nadalje agitirajo med članstvom, da si naroča naše časopise. Posvečajmo nenehno naši tiskani besedi največjo pozornost!

Dosedanji obračun

Vsem bralecem in naročnikom sporočamo, da se je od 19. decembra 1952 do 27. januarja 1953 naročilo na »Dolenjski liste« 2588 novih naročnikov. V okraju Črnomelj se jih je prijavilo 595, v okraju Kočevje 469, v novomeškem okraju 1213, iz raznih krajev v Sloveniji in Jugoslaviji 231, iz inozemstva pa si je list v tem času naročilo 80 dolenjskih izseljencev.

Sodelujemo še nadalje — vsak po svojih močeh — za uresničitev našega gesla:

**V VSAKO HISO
DOLENJSKI LIST!**

Namesto enega - 12 mesecev...

Dobrih 2500 novih naročnikov si je pridobil Dolenjski list v preteklem mesecu. Uspeh, ki je razveseljiv in ki obeta, da bomo naš list lahko še razširili. To, kar nam je uspelo narediti v enem mesecu, lahko prav gotovo razšrimo na vse leto 1953! Naj postane agitacija za razširjanje tiskane besede naša stalna skrb!

Pretekli teden je »Ljudska pravica«, glasilo Zvezde komunistov Slovenije, objavila tehten članek pod naslovom »Tisk — uspešno sredstvo za dvig socialistične zavesti množic«. V njem pravi med ostalim:

»Naše ljudstvo je v svojetm jedru napredno in zdravo. Prav zato, ker to naše ljudstvo z vsem svojim bistvom teži k napredku, je ideja socialismu pri nas prerasla v politično silo, ki je iz miselnosti naših ljudi nihče več ne bo iztrgal. Osnovna politična moč naše nowe družbenega izgradnje tiči prav v tem, da se na vseh koncih in krajih in na vseh področjih družbenega dejavnosti najboljši borci za napredek, in tega se naše ljudstvo tudi zaveda. Toda Lenin ni zaman poudarjal, da so zaostalo v mišljenu, nepreživele škodljivice tradicije in navade ljudi strahovita sila, ki je še prav posebej zaradi tega, ker jih v svojem sovraštvu do socializma ne greju in utrije rutinirani podtalni sovražnik, ne smemo podcenjevati. Naše časopise širi socialistično ideologijo. Zato vsako nezadostno vrednotenje socialističnega tiska pomeni tudi zavestno ali nezavestno podcenjevanje socialistične ideologije...«

Zato bomo tisku posvečali večjo in stalno skri kakor smo mu jo v mnogih izvodov;

13 14-dnevnikov v skupni nakladi 85.500 izvodov;

45 mesečnikov v skupni nakladi 329.300 izvodov;

7 dvomesečnikov v skupni nakladi 64.200 izvodov;

in 6 nedelno izhajajočih časopisov in revij v skupni nakladi 18.200 izvodov; pa je že vedno tako, da ima marsikdo naročena po 2, 3 časopise in se kakšno revijo, v njegovi okolici pa bož zaman iskal pri 10, 15 sosedih kakšen koli časopis!

Zato tudi z naklado 8000 izvodov Dolenjskega lista pri 122.000 prebivalcih naših treh okrajev ne moremo biti zadovoljni. Ce bodo občinski odbori OF le kolikoj agitirali za nadaljnjo razširitev lista in se bomo za to zavzemali ob vsaki priliki vsi člani OF oz. Socialistične zvezde delovnih ljudi, lahko dosegne dolenski tiskarnik že v tem letu naklado 10.000 izvodov. Prav pa bi bilo sveveda, če bi doseganje razmerje, ko pride na 15 prebivalcev Dolenjske en izvod našega tiskarnika, izpremenili tako, da bi ga dosegli vsaj vsak 10 prebivalec. List bi s tem dosegel naklado 12.000 izvodov na teden in bi našel pot še v prenematerihi hiši, kjer zdaj ljudje malo — ali pa nič ne bero.

Naše časopise širi socialistično ideologijo. Zato vsako nezadostno vrednotenje socialističnega tiska pomeni tudi zavestno ali nezavestno podcenjevanje socialistične ideologije...«

Zato bomo tisku posvečali večjo in stalno skri kakor smo mu jo v mnogih

svet tja od Starega trga do kočevske meje. Na tem obširnem svetu bi zlahka gojili vsaj 5000 ovac. Zboljšana hrana bi lahko dajala od vsake ovce letno en in pol kg volne, ki bi jo lahko predelali doma. Da rešimo naše, že tako pridne žene mučnega in zamudnega ročnega pletenja, bi lahko postavili na primer na Vinici majhno mehanično predilnik, v kateri bi spredli vso domačo volno, ki bi bila na razpolago tudi obmejnem Hrvatom. S tem bi pritegnili lahko spet velik del hrvatskih odjemalev na Vinici, ki bi takoj ponovno postala močno gospodarsko središče, kot je bila svojčas, samo da bi danes opravila vse trgovske posle zadružna trgovina. In kako bi to volno predelali? Pri tem bi lahko zaposlili 200 pletil, ki bi napletile 7000 parov deloma pisanih natikačev, deloma belih nogavic in dokolenk, za kar bi porabile 900 kg preden volne. Potem bi lahko zaposlili tudi 50 tkalk za tkanje torb, preprog in odelj, za kar bi porabile 600 kg volne. To delo bi lahko opravile v zimskem času in bi zaslužile okrog milijon 400.000 din. Laho pa bi dosegli še večje številke, če bi se to delo organiziralo.

Večkrat so bila že načeta vprašanja ovcarstva, ki naj bi se gojilo tam, kjer je dosti primernih pašnikov. Tako je povedal tudi predsednik okraja tovariš Žunič nedavno v svojem gospodarskem programu Belo kraljine. Od Tribuža pa tja preko Bojancev do viškega Zeljja in od tem preko Zelje in Preloke ter od Marindola zopet do Kolpe pri Fučkovicah — to bi bil največji in najprimernejši prostor za ovcerejo. K temu pridejo še Sinji vrh s Speharji in obsežni

Najboljšim javno priznanje in pohvalo!

Ob zaključku prvega meseca Dolenjskega lista se uredništvo in uprava tiskarni zahvaljujeta vsem občinskim odborom OF, njihovim odbornikom, vsem aktivistom, prosvetnim delavcem, dopisnikom in vsem, ki so na kakršenčoli način sodelovali v pridobivanju novih naročnikov.

Javno pohvalo pa izrekamo po tej prilikl še prav posebej najboljšim propagandistom, ki so pridobili s svojim pozvotvornim delom našemu tiskarni največ novih naročnikov. Med njimi so:

Prušek Jože, Žužemberk — s 118 novimi naročniki, Lipušček Zdravko iz Videm-Dobrepolja s 109 novimi naročnikami, Jerko Jože iz Vel. Gabrova s 35 naročniki, Slanc Lea iz Metlike s 30 naročniki, Podlogar Rudi iz Koprišnika s 33 naročniki, Fir Regine iz Metlike z 22 naročniki, Radmelč Adolj, pismonoža iz Vinice v Beli krajini, z 22 naročniki, Bojanec Jože iz Vel. Orehka pri Stopičah z 18 naročniki, Zorn Otmar iz Radovice s 14 naročniki, Strajnjar Vera s Čateža s 13 naročniki, Huč Ludvik iz Novega mesta z 22 naročniki, Matoh Alojz iz Biške vase pri Mirni peči s 23 naročniki, Jevšek Jože, pismonoža iz Cegelnice, s 7 naročniki, Zajšč Ivan iz Volčkove vase z 10 naročniki, Zupančič Jože iz Podhoste s 6 naročniki, Kastelic Jože, šef postaje Črnomelj, s 6 naročniki itd.

Vlagajmo tudi vnaprej vse sile v stalno razširjevanje socialističnega tiska! Pridobivajmo nove naročnike, dopisujmo in sodelujmo z našimi listi!

Skupaj okraj Črnomelj

1. Občina Adlešiči	32
2. Občina Črnomelj	90
3. Občina Dragatuš	19
4. Občina Gradac	17
5. Občina Metlika	143
6. Občina Predgrad	12
7. Občina Semič	52
8. Občina Vinica	62

Skupaj okraj Kočevje

1. Občina Dolenja vas	15
2. Občina Draga	6
3. Občina Kočevje	41
4. Občina Kočevska Reka	11
5. Občina Kostel-Fara	8
6. Občina Loški potok	97
7. Občina Mozelj	33
8. Občina Osilnica	2
9. Občina Ribnica	13
10. Občina Sodražica	14
11. Občina Velika Lašče	26
12. Občina Videm-Dobrepolje	109

Skupaj okraj Novo mesto

1. Občina Rakovnik-Sentupert	31
13. Občina Straža	27
14. Občina Sentjernej	91
15. Občina Skocjan	26
16. Občina Smarjeta	29
17. Občina Trebelno	9
18. Občina Trebnje	72
19. Občina Trška gora-Otočec	22
20. Občina Velika Loka	20
21. Občina Veliki Gaber	11
22. Občina Zagradec	63
23. Občina Žužemberk	87

Skupaj okraj Ljubljana

1. Občina Ljubljana	919
---------------------	-----

Rakšne koristi bi lahko imela Bela krajina od ovčarstva

Ovcarstvo bi se lahko v današnjih časih vse drugače gojilo kot svojčas, ko so bili ljudje prepuščeni sami sebi in ni pravzaprav nihče vodil računa o teh navidezno revnih krajih Bele krajine. Danes so povsem nove prilike, ko ljudski oblast budno zasleduje razvoj našega gospodarstva in ga tudi pravilno usmerja. Seveda pa moramo pri tem vse sodelovati in ne stati ob strani ter čakati, kdaj nam bo kdo kaj prinesel. Zato mora tudi belokranjsko ovčarstvo kreniti na boljša pota čimprej, da pridemo do lepih uspehov. Tančna gora že od pametnika goji ovce in jih po starem belokranjskem zadružnem običaju goni na skupno pašo. To ima za posledico boljše izkorisnitve paši in štendijo delovne sile. Namesto 40 ali 50 otroških pastirjev spremili čredo en pastir ali kvečkemu dva odrasla, ki sta zaradi volkov oborožena s puškami, imeti pa bi morala tudi vsaj dva dobra psa ovčarja.

Večkrat so bila že načeta vprašanja ovcarstva, ki naj bi se gojilo tam, kjer je dosti primernih pašnikov. Tako je povedal tudi predsednik okraja tovariš Žunič nedavno v svojem gospodarskem programu Belo kraljine. Od Tribuža pa tja preko Bojancev do viškega Zeljja in od tem preko Zelje in Preloke ter od Marindola zopet do Kolpe pri Fučkovicah — to bi bil največji in najprimernejši prostor za ovcerejo. K temu pridejo še Sinji vrh s Speharji in obsežni

Ustanovljen je iniciativni pododbor Prešernove družbe v Novem mestu

Pred kratkim je bil v Ljubljani prvi sestanek vihnjih kulturno-prosvetnih in političnih delavcev, ki so na pobudo Izvršnega odbora OF Slovenije in nekaterih množičnih organizacij sklenili, da se dosedanja Prešernova knjižnica, ena izmed založb Slovenskega knjižnega zavoda, izloži iz te založbe in ustanovi nova, Prešernova družba. Prešernova družba bo s svojo dejavnostjo skrbela za izdajanje in širjenje napredne slovenske knjige, stalno izhajajočih drugih tiskov, priredila bo predavanja in literarne večere ter tako pomagala razvijati socialistično zavest naših delovnih ljudi. Brez dvoma je treba zameneti, da se namesto dosedanja knjižnega zavoda, izloži iz te založbe in ustanovi nova, Prešernova založba, toplo pozdraviti. Za politično in kulturno ra-

namene Prešernove družbe tov. Vladimir Berce, predsednik okrajnega Svetovnega kulturno-prosvetnega odbora v Novem mestu ob 10. uru dopoldne javno

V petek 6. februarja

bo v Rdečem kotičku stavbe Okrajskega odbora v Novem mestu ob 10. uri dopoldne javno

žrebanje

28 nagrad v skupni vrednosti 170.000 din

za tiste naročnike Dolenjskega lista, ki bodo do 1. februarja t. l. vplačali bodisi celoletno, pol-ali vsaj četrletno naročino.

Pohitite z vplačilom, če ste ga morda doslej prezrl!

Kmete zadružniki – sodeluite pri sestavljanju novih pravil in poslovnikov vaših zadrug!

V Birčni vasi je kmetijska zadruga na dobrí poti

Z novim gospodarskim sistemom in s poglabljajem demokracije mora naše zadružništvo napraviti viden korak, da se izkopije iz zaostalosti našega kmetijstva. V tem ima zadružništvo v prejšnjem letu viden uspeh, ki se odraža v reorganizaciji pasivnih kmetijskih delovnih zadrug v zadružna posestva, v ustvarjanju raznih kmetijskih pospeševalnih odsekov in v razmahu celotnega zadružnega gospodarstva sploh.

V zvezi s tem traja razprava o uveljavljanju novih pravil za zadruge in poslovnikov za njihove odseke že skoraj dve dni, ker nam stara, takozvana vzor na pravila in poslovnikov več ne ustreza zaradi ostankov centralističnega in birokratskega sistema.

Z novimi pravili je potrebno predvsem težiti za tem, da z njimi potrdimo vse, kar je dobrega na že prehodjeni pot in da omogočimo nadaljnje sproščenje pobud naših poštenih, delovnih zadružnikov.

Prva zadruga, ki je sestavila osnutke novih pravil in imela letni občni zbor, je SKZ Birčna vas.

Udeležba na zboru je bila nad vse povojnila. Z malo izjemo se je zborna udeležilo vse članstvo, od katerega je bila zastopana tudi ena tretjina zadružnic za razliko od običnih zborov prejšnjih let, ko so jih morali zaradi nezanimanja članstva sklicevati po dvakrat ali trikrat.

Po objavljenem dnevnem redu so zadružniki najprej pretresali gospodarska in organizacijska vprašanja, zaključni račun in se pomenili o razdelitvi dobička na sklad.

Razprava o tem je pokazala, da je upravni odbor z izdatno pomočjo zadružnikov dosegel velik uspeh, ki se

vilno vodenje kadrovske politike od strani upravnega in nadzornega odbora, ki je dosledno ugotavljalo delo uslužbencev, kontroliralo izvajanje nalog in obseg malomarnost in nerednost uslužbenec na disciplinsko in kazensko odgovornost ter zamenjal take uslužbence z boljšimi je k uspehu zadruge mnogo pripomoglo. Zadržnikom, ki so v dvomih nad nepravilnostjo dobička nekako izrazili, da je le-ta preveč oderuški, se je pojasnilo, da dobiček v okviru celotnega prometa ni pretiran in da je potreben, da zbere zadruga čim več sredstev za svoj nadaljnji razvoj, ki gre vsekakor v korist vseh njih članov.

Del dobička, ki bi ga po pravilih zadružniki mogli dvigniti, so soglasno odklonili in sprejeli sklep, da gredo tudi sredstva v fond elektrifikacije. Poudarili pa so pri tem, da se morajo v tekočem letu uvesti članske knjižice, ki bodo o koncu leta izkazovalo promet poedinega člana v zadrugi. Po tem prometu bodo člani del dobička najpravičnejše razdelili.

154 zadružnikov SKZ Birčna vas je v večini vplačalo dvignjene osnovni delež na 250 din z desetkratnim jamstvom. Na zboru pa so sklenili, da bo poedini član, katerega gospodarstvo je večje, vplačal tudi po dve ali več osnovnih deležev z ozirom na to, da osnovni delež v resnicu ne predstavlja velike vsoite in da je za potrebe in napore zadruge nujno še nadalje ustvarjati osnovna sredstva.

Po pretresu splošnega zadružnega položaja in začrtanih smernic za nadaljnji razvoj zadruge so zadružniki prešli na razpravo osnutku novih pravil in ugotovili sledete:

Vlogi deležev in jamstva v zadrugi je treba v pravilih dati večjega podudarka in v zvezi s tem tudi ugodnostim članov in delitvi dobička na pospeševalne odseke, zadružnikom samim pa po vloženem prometu v zadrugi.

Prav tako je treba točnejše poudariti vlogo predsednika zborna zadržnikov in upravnega odbora zadruge, kar tudi obeležiti točnejše vlogo poedinih pospeševalnih odsekov in vlogu kulturno-prosvetnega dela, ki ga mora zadruga v svojem območju okrepite.

Posebno so pozdravili predlog, da se bodo zadružni občni zbori vršili štirikrat letno, ker bo to najuspešnejše pospeševalne uprave zadržnikov, ki bodo na zborih pritegnjeni k sodelovanju in še nadaljnemu izpopolnjevanju svojih pravil in poslovnikov.

Ob koncu zborna se je pri delitvi strokovnih kmetijskih knjig zadružnikom pokazalo, kako se naš kmet zanima za dobro knjige, prav tako tudi za predavanja, razne tečaje in na splošno za kulturno-prosvetno udejstvovanje.

Ta prvi občni zbor je pokazal, kako je potrebno, da so zadružna vodstva s

svojimi podoborji in zadružnimi upravami stalno v povezavi s člani zadružnikov, kontrolirajo izvajanje nalog in seveda članji seznanjeni s svojimi pravili in poslovnikov, če vedo za gospodarsko in finančno stanje zadruge, če razpravljajo o zaključnem računu in delitvi dobička na skladne samo v ozkem krogu, temveč široko po vseh vseh ob sodelovanju članov Fronte in ostalih množičnih organizacij.

Zato v SKZ Birčna vas ni bilo težko izvoliti upravnega in nadzornega odbora zadruge. V glavnem so staro odbor samo potrdili in ga dopolnili z ženami-zadružnicami in mladino ter tem zapalili nadaljnje vodstvo svoje zadruge.

Del dobička, ki bi ga po pravilih zadružniki mogli dvigniti, so soglasno odklonili in sprejeli sklep, da gredo tudi sredstva v fond elektrifikacije. Poudarili pa so pri tem, da se morajo v tekočem letu uvesti članske knjižice, ki bodo o koncu leta izkazovalo promet poedinega člana v zadrugi. Po tem prometu bodo člani del dobička najpravičnejše razdelili.

Ze v drugi številki Dolenjskega lista smo v poročilu z zadružnega posvetja v Novem mestu podarili važnosti dobrih praviprav za 250 din z desetkratnim jamstvom. Na zboru pa so sklenili, da bo poedini član, katerega gospodarstvo je večje, vplačal tudi po dve ali več osnovnih deležev z ozirom na to, da osnovni delež v resnicu ne predstavlja velike vsoite in da je za potrebe in napore zadruge nujno še nadalje ustvarjati osnovna sredstva.

Po pretresu splošnega zadružnega položaja in začrtanih smernic za nadaljnji razvoj zadruge so zadružniki prešli na razpravo osnutku novih pravil in ugotovili sledete:

Vlogi deležev in jamstva v zadrugi je treba v pravilih dati večjega podudarka in v zvezi s tem tudi ugodnostim članov in delitvi dobička na pospeševalne odseke, zadružnikom samim pa po vloženem prometu v zadrugi.

Tudi IV. redna seja upravnega odbora okrajne Zadržne zveze dne 20. januarja 1953, katere se je udeležil član CR ZKS tovaris inž. Jože Levstik, je bila v glavnem pospeševalne praviprav za 250 din z desetkratnim jamstvom. Na zboru pa so zadružnični ter pripravljeni letnih občnih zborov za trenutno najvažnejša načema za sami zadružniki, pač pa tudi vseh političnih organizacij na terenu. Obenem izdelavo in razpravo o sestavi pravil pa je treba tudi razpravljati o kandidati za bodoče upravne in nadzorne odbore, kajti tiste, ki so izkušnje se pokazale, da so bili posameznih upravnih odborov bolj ekstra napredki potrebni in da so marskiške duši inčišči in napredki posameznih naprednih zadružnikov. Prav zato je potrebno, da pridejo v bodoče upravne odbore gospodarsko razgledani in napredki željni ter požrtvovani kmetovci, ki bodo s svojim osebnim zgledom dvigali zadružno zavest, in se odločno borili za gospodarski napredki.

Tudi IV. redna seja upravnega odbora okrajne Zadržne zveze dne 20. januarja 1953, katere se je udeležil član CR ZKS tovaris inž. Jože Levstik, je bila v glavnem pospeševalne praviprav za 250 din z desetkratnim jamstvom. Na zboru pa so zadružnični ter pripravljeni letnih občnih zborov za trenutno najvažnejša načema za sami zadružniki, pač pa tudi vseh političnih organizacij na terenu. Obenem izdelavo in razpravo o sestavi pravil pa je treba tudi razpravljati o kandidati za bodoče upravne in nadzorne odbore, kajti tiste, ki so izkušnje se pokazale, da so bili posameznih upravnih odborov bolj ekstra napredki potrebni in da so marskiške duši inčišči in napredki posameznih naprednih zadružnikov. Prav zato je potrebno, da pridejo v bodoče upravne odbore gospodarsko razgledani in napredki željni ter požrtvovani kmetovci, ki bodo s svojim osebnim zgledom dvigali zadružno zavest, in se odločno borili za gospodarski napredki.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov dobička. Tisti milijoni bodo, pravilno naloženi, močno pojaviti zadružno dejavnost. S tem dobičkom bodo v celiči razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občenem zboru. V bodoče zadruze ne bodo smeli več toliko računati na kreditne, ampak pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, cestokrat manjkalno kreditna, ker je bil ta pa predviden za vse zadružne, a ga niso vse enako izkorisile.

Na splošno je bilo poslavljeno kmetijskih zadružnic v letu 1953 aktivno, saj so ustvarile skupno okrog 50 milijonov kreditov do

Dolenjski PIONIR

Kako živimo pionirji v Birčni vasi

Nismo se še nikjer oglašili. Se bomo pa najprej v našem »Dolenjskem listu«, kar smo skoraj dalžni, ker smo od njegove uprave prejeli že dvakrat pomoč v knjigah za katero se najlepše zahvaljujemo.

Na šoli imamo pevski krožek, ki stisno vadi pod vodstvom tovarišice nečetejico, žanovskega krožeka, krožek ročnega dela, televideni in dramatični krožek. Tako je dramatični krožek nastiral za novotletno jelko kar 3 igrice: »Snežaki«, »Novotletno pravljico« in »Dedeck Mraz v otroškem igrišču«.

Dedeck Mraz nam je bogato obdaril z različnim predvonom in bonboni. Zelo pa smo veseli tudi precejošnjega števila novih knjig, ki smo jih dobili za novotletno jelko. Zelo jih radi prebiramo doma, staneši in mlaži pa nas poslušajo. Ob tej priliki se moramo zahvaliti za precejošnjo pomoč upravi Začrnilne ekonomije na Ruperčvrhu, upravi za socialno skrbstvo okrajnega ljudskega odbora in upravi »Dolenjskega lista«. Prav posebno pa se že zahvaljujemo predsedniku Zadržnemu ekonomije tovaršu Janezu Hrovatšu, na čigar prizadevanje smo dobili 15.000 din.

Tudi mi vam hočemo, tovarši zadružniški, pričakovati na pomoč kakšno ure pri delu, kadar vam bo najbolj potrebo. Zahvaljujemo se za trud in veliko skrb tudi organizaciji AFZ in idelečenjim gospodinjsko-kulturnega tečaja v Birčni vasi, katere so nam pripravile in speklo pecivo, 15 naših ročirjev je šlo v Ljubljano gledat Bedika Mraza. Redko bi jih šlo še ved, ker je bilo zelo lepo.

Moramo še povedati, kako nas je s svojim prihodom presestila starčka Žima, ki se je 21. decembra v spremstvu Dedeck Mraza in palčkov pripeljala k nam, hajce kar z vlastom, od postaje doje pa jo je spremljal a harmoniko tov. Martin Rozman. Ne moremo

**OBČINSKI ODBORI OF:
razširimo frontni tisk v vsako
hišo na Dolenjskem!**

Za razvedrilo

DRAGI PIONIRJI!

No, danes bo zopet nekaj za vas! Zdaj, ko ste si v počitnicah nabrali novih moči za šolo, boste spet raje posebili tudi za našimi ugankami, zankami in križankami. Saj niso tako težke — le malo bolj napnite vaše možgančke, pa bo šlo! Ce pa le ne bi hotelo iti, pa se obrnite na starejše sestre, brate ali do tovariša, ki je že prisel tej stvari do dna. S skupne pomočjo bo prav gotovo šlo. Sprva gre povod v življenju težko; ko pa se naučiš in v voljo delaš, gre. Že star pregovor pravi: »Vaja dela mojstra.« To v resnici drži, dragi pionirčki! Ne odnehajte že pri prvi tezavi, temveč se še bolj oprimate ugank in zank. In kakšen bo uspeh? Krizanka bo rešena, morda vam prinese poštar še kakšno lepo nagrado in — veseli boste priznačna.

No, pa poižusimo danes z novimi zankami, kakršnih v našem listu še niste imeli. Ce bo dovolj papirja na razpolago, vam bomo vsak mesec enkrat pripravili ugankarski in zabavn kotiček. Danes smo namenili tri lepe knjizne nagrade za pravilno rešitev tehne ugank.

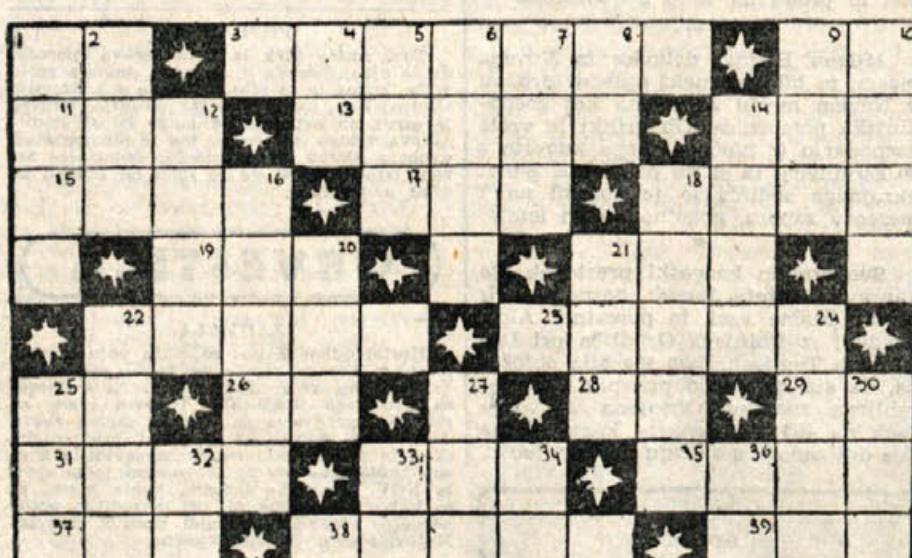
Kdo pozna naše reke?

V naslednjih stavkih se skriva 12 naših rek. Berite lepo besedo za besedo in kmalu jih boste našli, nato pa jih izpišite na list papirja:

1. Povej mu raje ti sam, midva morava odtod, ker se dan že nagiba h kraju.

2. »Ker nisi pazila, se je začela vrba sušiti,« je dejal oče hčerk.

KRIŽANKA

Ne ustrašite se! Prav nič težka ni! Malo pomislite, pobrskajte v spominu, vprašajte mamo ali očeta, sestro ali brata, pa bo šlo tudi tam, kjer je oreh malo trši!

Besede pomenijo:

Vodoravno:
1. vrsta žita, 3. slovensko bajeslovno bitje, 9. nikanica, 11. proga, 13. hiša, ki hrani zgodovinske znamenitosti, 14. zemeljski tečaj, 15. država v prednji Aziji, 17. češki reformator, 18. kmečko orodje, 19. ovratna ruta, 21. ruska reka, 22. zgoden, 23. vir, 25. osebni zajmek, 26. staroslovenski veznik (Prešeren), 28. prislov, 29. učenje, 31. čist, ne umazan, 33. ima v celjustih, 35. čudež, 37. industrijska rastlina, 38. taborniška revija, 39. divja žival.

Napisično: 1. skrajni del suhe zemlje (pomanjševalno), 2. plod bukve, 4. pa-

met, 5. ne moker, 6. nebesna modrina, 7. surovina, 8. kratici slov, pisatelja (1852—1897), 9. del obraza, 10. polet — tovarna športnega orodja, 12. rudnik v Istri, 14. vrsta konja, 16. enota za zlato, 18. obrtnik, 20. loščilo, 21. Državni zavarovalni zavod, 22. letni čas, 24. Šeiliškarjeva povešt (moško ime), 25. tulec, 27. stročnica, 30. ptič, 32. veznik, 33. kot 28. vodoravno, 34. oblika pomožnega glagola — prihodnji čas, 36. nam kaže čas (2. sklon množine).

In zdaj?

Ko ste vse štiri uganke oz. križanko rešili, pa čitljivo napišite odgovore na list papirja in jih pošljite uredništvu Dolenjskega lista. Na kuvertu napišite: »Pionirske uganke« (v levem kot). Zadnji rok za rešitev: 12. februar.

Veliko sreče in zabave!

Otroška maškerada v Novem mestu

Kaj pravite k temu, pionirji? Bi se radi enkrat poigrali in narajali po vaši želji? Saj vem, da ste se včasih že jedili, da imamo zabave samo mi odrasli, vam pa le malo naredimo. No, letos bo drugače! Najprej boste začeli vi! Dne 12. februarja bo za vas kurentovanje. Seveda, za to se morate pa malo pripraviti. Prosrite mamico, da vam iz stvari, ki jih imate doma, napravi primerno obliko. Morda bo iz vas napravila pavilho, pastirčka, kraljeviča, princescu, drobno cvetko ali snežinko in ne vem kaj še vse. Mamice so tako iznajdljive! Prav lepo bi bilo, če bi se nekaj mamic pomenulo med seboj, organiziralo kar celo skupino mask in jo naučilo kak ples ali kako zabavno deklamacijo. Vse to prepričamo vam, otroci, in vašim mamicam. Društvo prijateljev mladine pa vam bo pripravilo vse ostalo, kar je potrebno za prijetno razvedrilo.

Nasvidenje na kurentovanju!

Zaključek gospodinjskega tečaja v Podzemlju

V soboto 17. januarja je bil v Podzemljiju zaključek gospodinjskega tečaja, ki ga je dva meseca obiskovalo 22 dekle. Dekleta so bile v gospodinjskem tečaju deležne pouka iz gospodinjstva, šivanja, vezenja in krojenja, pridno pa so obiskovale tudi predavanja, pri katerih so poglabljale svoje znanje, pred leti pridobljeno v osnovni šoli. S poletičnimi predavanji in predavanji o družbeni moralni vzgoji so bile tečajnice nadvse zadovoljne. Na slovenski zaključek tečaja, ki je bil zdržan z zabavnim večerom, so povabile tudi domače učiteljstvo, ki je poučevalo v tečaju. Tečajnice so poglavito v gospodinjski tečaji same vzdruževali, kar je hvalejedno, ker izpršuje njihovo visoko zavest v opravljanju želje po pridobiti znanja. Za tečaj lma velike zasluge učiteljica tov. Muc Maria, povabilna pa je treba omeniti tudi pravokotna živilje tov. Potrošnik Anice iz Kloštra. Za slovenski zaključek tečaja so prispevali denarno pomoč občinski ljudski odbor v Gradcu, aktiv LMS in KZ v Požemljju. —

SPORED TEDNA SLOVENESKE KULTURE V NOVEM MESTU

31. januarja 1953 — sobota: Ivan Cankar »Jakob Rudo« — v zadružnem domu v Bršljinu. Priredni delavsko društvo »Svoboda«.
1. februarja — nedelja: Ivan Cankar »Jakob Rudo« — v zadružnem domu v Bršljinu. Priredni delavsko društvo »Svoboda«.
2. februarja — pondeljek: Koncert v Domu ljudske prosvete v Novem mestu. Izvaja orkester garnizijske JLA Novo mesto.
4. februarja — sreda: Večer slovenske literature v Domu ljudske prosvete v Novem mestu. Izvajajo članji Društva slovenskih književnikov, priredni novomeška Ljudska univerza.
5. februarja — četrtek: Koncert instrumentalne in vokalne glasbe v Domu ljudske prosvete. Izvajata orkester in pevski zbor SKUD »Dušan Jereb«.
6. februarja — petek: Akademija v počastitev Prešernovega spomina v zadružnem domu v Bršljinu. Priredni delavsko društvo »Svoboda«.
7. februarja — sobota: Bratko Kreft: »Celjski grofje« ob 20. ur. v Domu ljudske prosvete. Izvaja gledališče SKUD »Dušan Jereb«.
8. februarja — nedelja: Slikarska razstava akademskih slikarjev Lada Lamuta, Izidorja Moleta in Bogomirja Borčića — v Dolenjskem muzeju v Novem mestu. — Razstava dolenjskih dijaških listov in razstava tiska pod gesлом: »Kaj izide v enem mesecu pri nas?« Razstavi organizira Studijska knjižnica v Novem mestu.

Prvo povojno brucovanje v Novem mestu

Pred kratkim časom je bil v Novem mestu sestavljen pripravljeni odbor pri Združenju ZŠ Novo mesto, ki ima nalogu pripraviti prvi povojni brucovski večer novošolskih visokošolcev. Namen tega je predvsem bližiti vse naše visokošolce, z drugimi strani pa naše delovne ljudi spoznati z življenjem in problemi študentov, z njihovimi starimi običaji in tradicijo.

Brucovski večeri so tradicija študentov po vsem svetu. Ob tej priliki sprejemajo stari študentje se torek tudi pred vsemi delovnimi ljudmi, ki so jim tudi s svojimi žulji omogočili studij, obvezno in javno objavijo, da bodo čljeni končne študije in stopili skupno z njimi v borbo za izgradnjo socialističnega domovinštva.

Jasno, da je obred pretkan s starimi studentiškimi žalami in običaji, s pohvalami pridnini in grajanjem tenih. Posebno pa je zanimiv običaj polaganje izpitov brucov.

Stare baje in »Zeleno carstvo preizkuša s posebnimi vprašanji «puhlo znanje» brucov,

njihovo sposobnost in zrelost za poklic, katerega so izbrali in končno odločijo o sprejemu v Studentovske vrste. Po vseh teh obredih pa se študentje pobratijo in skupno z vsemi prisotnimi proslavijo povečanje njihovih vrst.

Na brucovanje pripeljejo bruče v svinem spredu, kateri pa tem obrede vse mesto, a na Glavnem trgu bere »Brumajorsko Proglašenje vsemu prebivalstvu, v katerem jih seznaní z velikim dogodkom.«

V Novem mestu po vojni se ni bilo brucovanja. Zadnjih je bilo leta 1940, letos pa

7. februarja v prostorih Doma JLA.

Pred samim obredom bo seveda tudi sprevid, katerega si bodo Novomeščani lahko ogledali na Glavnem trgu ob 19. uri zvečer.

Upamo, da bodo vsi meščani ta studentki pravilno razumele, saj je končno zelo potrebno, da se za življenje naših delovnih žensk zavedajo.

Pripravljalni odbor

novi študentje se torej tudi pred vsemi delovnimi ljudmi, ki so jim tudi s svojimi žulji omogočili studij, obvezno in javno objavijo, da bodo čljeni končne študije in stopili skupno z njimi v borbo za izgradnjo socialističnega domovinštva. Predvsem bo izpopolnjena in preurejena zbirka narodno osvoboditve ter urejen njen arhiv. Cez posvetje bo na temenju manjša etnografska eksponata, z arheološki oddelki pa bo med drugim izvršen odprtje Mitrovega templja pri Rožancu. Ker za muzej to leto ne bo bilo na razpolago prostori v mestniškem gradu, bosta skušala Muzejsko društvo in uprava muzeja dobiti vsa dva nova razstavna prostora v prosti, kjer sta že sedaj nameščeni etnografska in kulturno-zgodovinska zbirka.

Za leto 1953 je bilo sprejet obširni delovni načrt, ki naj ga izvede društveni odbor s sodelovanjem uprave Belokranjskega muzeja v Metliki, ki tudi v preteklem letu storilo v polni meri svojo dolžnost. Etnografski, kulturnozgodovinski zbirki ter zbirki narodne osvoboditve se je spomladi 1952 pridobila z arheološko zbirko. V preurejeni Martinovi cerkvici je bil namreč ob 60-letnici rojstva maršala Tita sodelovanje zbirki in arhivom osvoboditve ter urejen njen arhiv. Cez posvetje bo na temenju manjša etnografska eksponata, z arheološki oddelki pa bo med drugim izvršen odprtje Mitrovega templja pri Rožancu. Ker za muzej to leto ne bo bilo na razpolago prostori v mestniškem gradu, bosta skušala Muzejsko društvo in uprava muzeja dobiti vsa dva nova razstavna prostora v prosti, kjer sta že sedaj nameščeni etnografska in kulturno-zgodovinska zbirka.

Sprejetih je bilo še več sklepov in med nimi tudi, da se Muzejsko društvo v Metliki z novim poslovilom letom preimenuje v Belokranjsko muzejsko društvo, da bo tako društvo kot doslej v delu in članih v prihodnji tudi v imenu zajelo vso Belo krajino.

Prav tako je bilo sprejet, da se Muzejsko društvo v Metliki z novim poslovilom letom preimenuje v Belokranjsko muzejsko društvo, da bo tako društvo kot doslej v delu in članih v prihodnji tudi v imenu zajelo vso Belo krajino.

Vse tako kaže, da je »Svoboda« na pravem potu in da jo je treba vsestransko podpirati.

Z. J.

Delovni kolektivi, zadruge, množične in družbene organizacije, društva in ustanove ter posamezniki: postanite ustanovni ali podporni člani Prešernovega družbe!

Ustanovnina je najmanj 25.000 dinarjev, podpornina od 5000 do 25.000 din. na posameznike pa je podpornina od 1000 do 5000 din. Denar nakazuje na tekoči račun 601-T-290.

Novomeško gledališče bo v naslednjih mesecih gostovalo po raznih odrih Dolenjske s komedio »Slaba vest« in s »Celjskimi grofji«. Razgovori tekajo že s Sentjernejem, Kostanjevico, Trebnjem, Mirno, Toplicami, Črnomljem, Metliko in Semičem.

Na sliki: Mira in Jule Kobe v prizoru iz »Slabe vesti«.

Gledališče v Novem mestu pripravlja

Krestove »Celjske grofe« »Svoboda« v Bršljinu pa Cankarjevega »Jakoba Ruda«

Za teden slovenske kulture bomo imeli kar dve dramski prireditvi. To pa je za Novo mesto kar preveč, kajti navajeni smo bili na večjo zaspanost. Toda vedeli smo, da se bo enkrat venarje obrnilo in to na bolje.

Novomeško gledališče bo dalo Krestove »Celjske grofe«, ali kakor sam avtor pravi: »Dramo iz življenja srednjevrstnih fevalcev, katerim so tlačnili naši pradedi.«

Dr. Bratko Kreft, pisatelj »Celjskih grofov«, je bil rojen 1905 v Prlekiji. Po končanih srednješolskih študijah se vpisal na filozofsko fakulteto v Ljubljani in tudi pri njem režira. Njegov najboljša dela so: »Med potniki in mornarje,« potopisna knjiga »Med potniki in mornarje,« dramska kronika »Velika puntarija« in komedija »Kranjski komedijanti.« Napisal je tudi filmski scenarij »Dr. France Prešeren.«